ARON bvba
Archeologisch Projectbureau

RAPPORT 357

Archeologienota Munterbilzen, Perronstraat Constructie van een noodstroomaggregaat op de Abdijsite

Verslag van Resultaten

Petra Driesen & Hanne De Langhe
Januari 2017

ARON-RAPPORT 357

ARCHEOLOGIENOTA

MUNSTERBILZEN, PERRONSTRAAT
CONSTRUCTIE VAN EEN NOODSTROOMAGGREGAAT OP DE ABDIJSITE

Petra Driesen & Hanne De Langhe

Tongeren
2017

Colofon

ARON rapport 357 – Archeologienota Munsterbilzen, Perronstraat – Constructie van een noodstroomaggregaat op de Abdijsite

Initiatiefnemer:	zie Deel 1. Privacy-fiches
Erkend archeoloog:	Hanne De Langhe (2016/00156)
Auteurs:	Petra Driesen & Hanne De Langhe
Bijdragen:	/
Foto's en tekeningen:	ARON bvba (tenzij anders vermeld)
Wettelijk depot:	D/2017/12.651/13

Op de teksten, foto's en tekeningen geldt een auteursrecht. Gelieve ons de wens om gebruik te maken van de teksten of illustraties schriftelijk over te maken op info@aron-online.be
Zonder voorafgaandelijke schriftelijke toestemming van ARON bvba mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, bewerkt, en/of openbaar gemaakt door middel van web-publicatie, druk, fotocopie, microfilm of op welke andere wijze ook.

ARON bvba
Archeologisch Projectbureau
Neremweg 110
3700 Tongeren
www.aron-online.be
info@aron-online.be
tel: 012/225.250
fax: 012/770.034

© ARON bvba, Archeologisch projectbureau, 2017

INHOUDSTAFEL

DEEL 1. PRIVACYFICHE

INHOUDSTAFEL 1

INLEIDING 2

DEEL 2. VERSLAG VAN RESULTATEN 3
Hoofdstuk 1. Bureauonderzoek 3
1 Beschrijvend gedeelte 3
1.1 Administratieve gegevens 3
1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden 5
1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen 5
1.4 Werkwijze, verloop en actoren 6
2 Assessment 7
2.1 Situering van het onderzoeksgebied 7
2.2 Archeologische situering van het onderzoeksgebied 9
2.3 Gaafheid van het terrein: gekende verstoringen 12
2.4 Onderzoeksvragen 12
2.5 Datering en interpretatie 12
3. Samenvatting 14

DEEL 3. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN 15
1. Gemotiveerd advies 15
1.1 Volledigheid van het uitgevoerde vooronderzoek 15
1.2 Duiding en waardering van de archeologie in het projectgebied 15
1.3 Impact van de geplande bodemingrepen 15

BIBLIOGRAFIE

BIJLAGEN

Bijlage 1: Kadasterplan
Bijlage 2: Afbeeldingenlijst
Bijlage 3: Inplantingsplan en principesnedes

INLEIDING

De initiatiefnemer plaatste in het kader van een reeds afgeleverde stedenbouwkundige vergunning voor de nieuwbouw van de Technische dienst van de vzw Medisch centrum St-Jozef (Munsterbilzen, deelgemeente Bilzen prov. Limburg) een noodstroomaggregaat. Deze noodstroomaggregaat was bij de initiële bouwaanvraag voorzien in de kelder van het nieuwe gebouw van de technische dienst. Tijdens de uitvoering is deze locatie gewijzigd naar een buitenlocatie (bovengronds) aan de keuken. De vloerplaat is reeds aangelegd en de noodstroomaggregaat met bijhorende mazouttank werd reeds geplaatst. Enkel de schanshorven moeten nog worden aangebracht.

Vermits de huidige locatie van de noodstroomaggregaat niet opgenomen was in de initieel aangevraagde bouwvergunning, dient deze nu geregulariseerd te worden.

Gezien voor het plaatsen van de noodstroomaggregaat bodemingrepen uitgevoerd worden, het terrein niet in een gebied ligt waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt, het terrein niet binnen een gabarit bestaande lijninfrastructuur valt en het terrein in een beschermde archeologische site, m.n. de Beschermde Archeologische Abdijsite van Munsterbilzen (sinds 18-01-2016, Aanduidingsobject ID 13809 en definitief beschermingsbesluit ID 5867) en tevens binnen een vastgestelde archeologische zone (ID302102)[1] ligt, is het toevoegen van een bekrachtigde archeologienota aan de regularisatieaanvraag verplicht.[2]

Een archeologienota is een document dat opgemaakt wordt op basis van een archeologisch vooronderzoek en dat niet alleen administratieve gegevens van het onderzoeksgebied bevat, maar ook een verslag van de resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek, een voorstel van beslissing en een plan van aanpak voor de maatregelen die daaruit volgen.[3] Het doel van het archeologisch vooronderzoek bestaat in het vaststellen van de aan- of afwezigheid van een archeologische site in een onderzoeksgebied en indien deze aanwezig is te bepalen wat de karakteristieken en de bewaringstoestand van deze site zijn, wat haar relatie is met het landschap, welke waarde ze heeft, en hoe ermee moet omgegaan worden in het kader van de bodemingrepen en wetenschappelijk onderzoek.[4]

De *Code van Goede Praktijk* versie 2.0 voorziet in de opmaak van een '*archeologienota met beperkte samenstelling*' indien de confrontatie tussen de toekomstige werken en één doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader aantoont dat:

1° met aantoonbare zekerheid geen archeologisch erfgoed aanwezig is op het onderzochte terrein, of;
2° de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan het eventueel aanwezige archeologische erfgoed, of;
3° verder onderzoek van het terrein in het kader van de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid niet zou leiden tot nuttige kenniswinst;

Vermits de confrontatie van de uitgevoerde werken en het archeologisch kader aantoonde dat de zone waar bodemingrepen plaatsvinden reeds opgegraven is en hierdoor geen archeologisch erfgoed meer aanwezig is, werd enkel een bureauonderzoek met beperkte samenstelling uitgevoerd (Hoofdstuk 2) en werd geen *Programma van Maatregelen* opgemaakt. Het gemotiveerd advies hiervoor wordt beschreven in hoofdstuk 3.

[1] Agentschap Onroerend Erfgoed 2017: Abdijsite van Munsterbilzen, Inventaris Onroerend Erfgoed [online], https://id.erfgoed.net/erfgoedobjecten/302102 (geraadpleegd op 19 januari 2017).
https://inventaris.onroerenderfgoed.be/aanduidingsobjecten/13809
[2] Zie hiervoor de beslissingsboom voor verplicht archeologisch vooronderzoek bij het aanvragen of verlenen van vergunningen. https://www.onroerenderfgoed.be/assets/files/news/downloads/stroomschema_stedenbouwkundig-verkaveling_v7.pdf
[3] Code van Goede Praktijk voor de uitvoering van en rapportering over archeologisch vooronderzoek en archeologische opgravingen (CGP)(2015), p. 15.
[4] CGP 2016, p. 27.

DEEL 2. VERSLAG VAN RESULTATEN

HOOFDSTUK 1. BUREAUONDERZOEK

1 Beschrijvend gedeelte

1.1 Administratieve gegevens

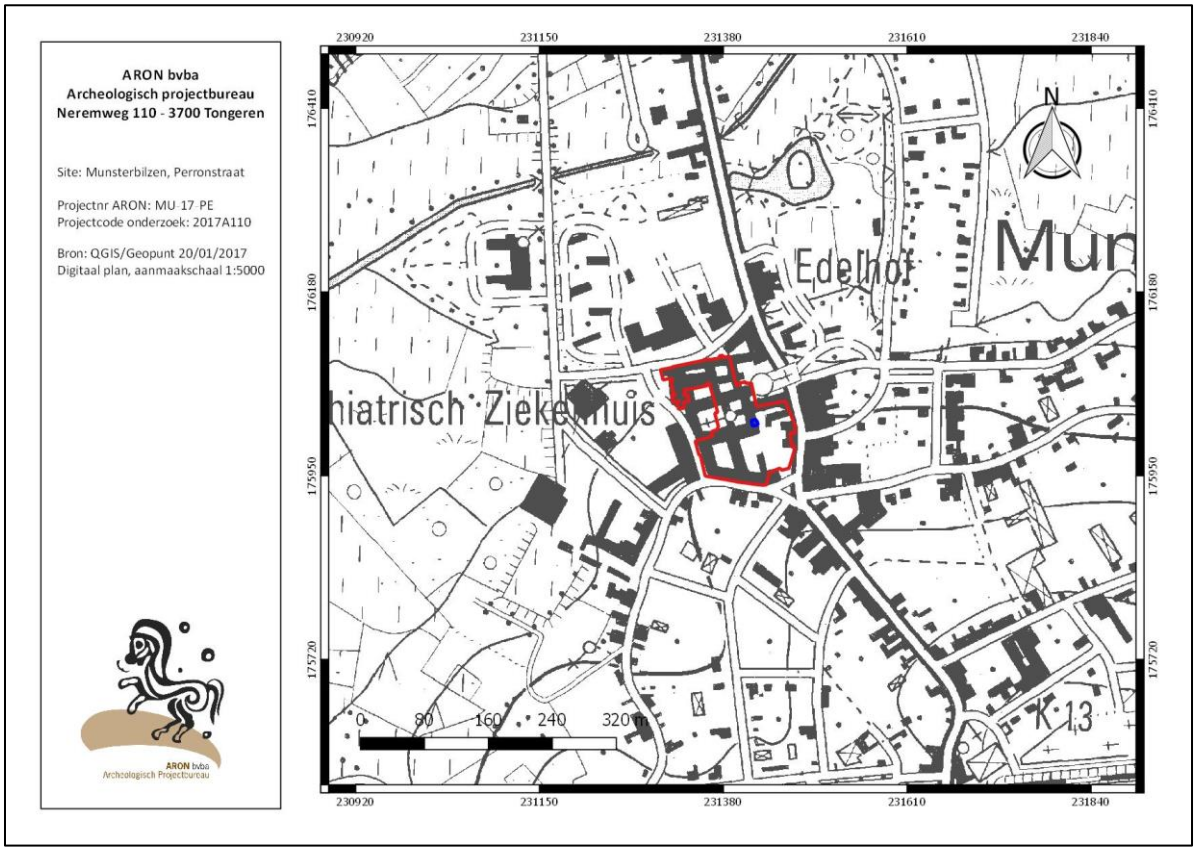
Projectcode	2017A110	
Naam en erkenningsnummer Archeoloog **Rechtspersoon**	Hanne De Langhe OE/ERK/Archeoloog/2016/00156 ARON bvba Archeologisch Projectbureau, Neremweg 110, 3700 Tongeren OE/ERK/Archeoloog/2015/00006	
Andere actoren en specialisten binnen het project	**Functie**	**Naam**
	/	/
Extern wetenschappelijk advies	Nvt.	Nvt.
Locatiegegevens	Limburg, Bilzen, Munsterbilzen, Perronstraat	
Oppervlakte	Het totale projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 14 ha, de zone waar de bodemingrepen plaatsvinden heeft een oppervlakte van ca. 47 m².	
Bounding box coördinaten	xMin,yMin 231416.28,176012.75 : xMax,yMax 231423.33,176020.66	
Kadasternummers	Bilzen - Afdeling 3, Sectie A, perceel 541a2	
Thesaurusthermen[5]	Bureauonderzoek, Munsterbilzen, Abdij	
Overzichtsplan verstoringen	*Zie afb. 4: Kleurenorthofoto.* [6]	

[5] https://inventaris.onroerenderfgoed.be/thesaurus

[6] Een KLIP-plan werd niet aangevraagd vermits foto's en de meest recente kleurenorthofoto en de door het Architectenbureau PSK aangeleverde foto'duidelijk verstoring aangaven ter hoogte van de nieuwe bodemingreep en vermits reeds archeologisch onderzoek plaatsvond op de locatie van de huidige bodemingreep.

Afb. 1: Kadastraal plan met perceelgrenzen en afbakening van het onderzoeksterrein in het rood en de zone waar de bodemingrepen plaatsvinden in het blauw.

Afb. 2: Uittreksel uit de topografische kaart met afbakening van het onderzoeksterrein in het rood en de zone waar de bodemingrepen plaatsvinden in het blauw.

1. 2 Onderzoeksvragen en randvoorwaarden

Volgende onderzoeksvraag zal tijdens het bureauonderzoek behandeld worden:

- Welke doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

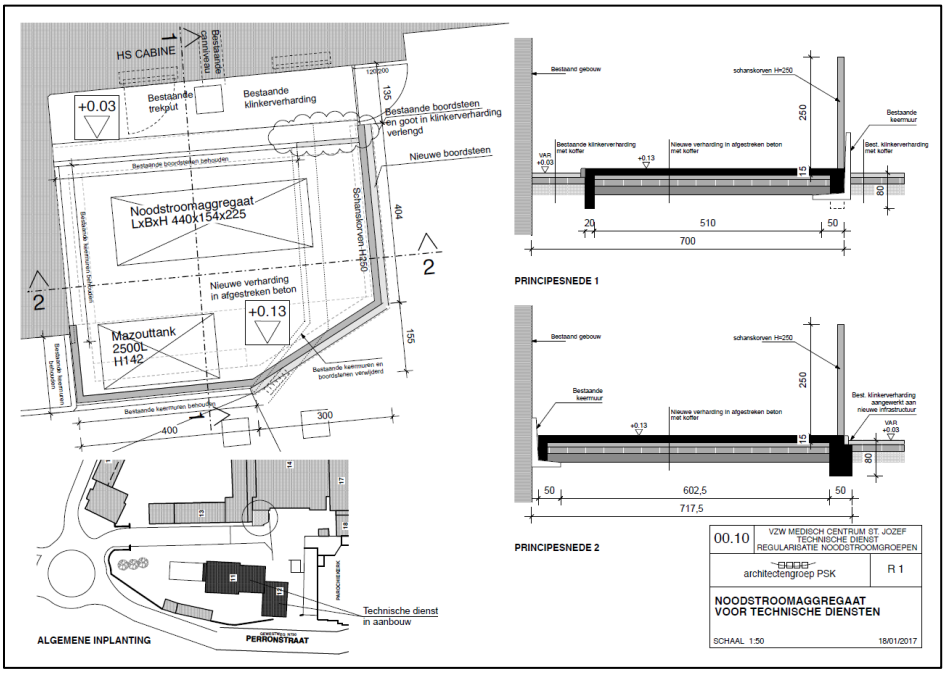
Randvoorwaarden:

Vermits de bodemingreep die uitgevoerd wordt slechts over een kleine oppervlakte (ca. 47 m²) plaatsvindt, ligt de focus van het bureauonderzoek enkel op dit gedeelte van het terrein. Andere terreindelen worden opgenomen voor zover dit nodig is om de onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Vermits het huidige dossier aan de voorwaarden voor de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling voldoet, wordt de archeologienota volgens dit traject opgemaakt.

1. 3 Beschrijving van de geplande bodemingrepen

De initiatiefnemer plant op perceel 541a2 (Bilzen - Afdeling 3, Sectie A) een afsluiting met schanskorven van een noodstroomaggregaat die geregulariseerd dient te worden. De noodstroomaggregaat was bij de initiële bouwaanvraag voorzien in de kelder van het nieuwe gebouw technische dienst. Tijdens de uitvoering is deze locatie gewijzigd naar een buitenlocatie (bovengronds) aan de keuken. De vloerplaat van ca. 47 m² is reeds aangelegd en de noodstroomaggregaat met bijhorende mazouttank zijn geplaatst. De verstoringsdiepte hiervoor bedroeg maximaal 80 cm onder het maaiveld, hetgeen niet dieper is dan de bestaande klinkerverharding of keermuur. Nadien zal het geheel afgesloten worden met schanskorven. Deze laatste fase zal geen bijkomende bodemingrepen met zich meebrengen. Binnen de werfzone (zone rond de voormalige plantenbak) zijn eveneens geen bodemingrepen voorzien. [7]

Afb. 3: Inplantingsplannen en principesnedes noodstroomaggregaat (Bron: Architectengroep PSK, digitaal plan, dd 18/01/2017, aanmaakschaal 1.50, 2017A110)

[7] Schriftelijke communicatie met Ine Smets en Jean-Louis Radoux (Architectengroep PSK).

1.4 Werkwijze, verloop en actoren

De topografische kaart en kadasterkaart werd in het kader van dit vooronderzoek geraadpleegd en weergegeven. De bodemkaart werd geraadpleegd via eerdere onderzoeksrapporten (*zie infra*), maar niet in het bureauonderzoek weergegeven vanwege het gevolgde traject. Andere kaarten werden omwille van dezelfde reden niet geraadpleegd of weergegeven.

Verder werden enkele onderzoeksrapporten m.b.t. het reeds uitgevoerd onderzoek op het terrein doorgenomen.[8] In deze rapporten werd het historisch verleden van het studiegebied beschreven, waardoor nieuw onderzoek niet nodig bleek. Specifiek archiefonderzoek werd dan ook niet uitgevoerd. Volgende kaarten en iconografische bronnen werden in deze onderzoeksrapporten geraadpleegd: dorpszicht op Munsterbilzen door *Remacle Le Loup* (1740), de *Frickx-kaart* (1ste helft 18de eeuw), de *Carte Marchande* van *Ferraris* (1777), *Kabinetskaart van de Oostenrijkse Nederlanden*, opgemaakt op initiatief van *Graaf de Ferraris* (1771-1778) en de *Atlas der Buurtwegen* (1842). Vanwege het gevolgde traject (archeologienota met beperkte samenstelling) worden ook deze kaarten niet weergegeven in het bureauonderzoek.

Om een inzicht te bekomen in de reeds gekende archeologische waarden binnen het onderzoeksgebied en zijn directe omgeving werd de Centrale Archeologische Inventaris geraadpleegd.[9] Deze online inventaris, opgesteld door het Agentschap Onroerend Erfgoed van de Vlaamse Overheid, biedt een overzicht van alle tot nu toe gekende archeologische vindplaatsen in Vlaanderen. Voor zover voorhanden werd gebruik gemaakt van verschillende publicaties die betreffende archeologische vondsten en uitgevoerde opgravingen in de omgeving verschenen. Via het Geoportaal van Onroerend Erfgoed werd eveneens de inventaris van de beschermde archeologische sites, de inventaris van vastgestelde archeologische zones en de inventaris van gebieden waar geen archeologie te verwachten valt, geraadpleegd.

Een visuele terreininspectie werd niet uitgevoerd. Via foto's, aangeleverd door *Architectengroep PSK*, kon namelijk een beeld bekomen worden van de huidige inrichting en de gaafheid van het onderzoeksgebied.

Een KLIP-plan werd niet aangevraagd vermits foto's aangeleverd door de initiatiefnemer aantoonden dat het terrein ter hoogte van de bodemingreep reeds verstoord was en er in het verleden reeds archeologisch onderzoek plaatsvond.

Het bureauonderzoek werd uitgevoerd door *Hanne De Langhe* van het archeologisch projectbureau *Aron bvba*.

[8] Wesemael E. & De Winter N. (2008)
[9] https://geo.onroerenderfgoed.be/ en http://cai.onroerenderfgoed.be/

2 Assessment

2.1 Situering van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksterrein situeert zich naast de Perronstraat in Munsterbilzen en ligt op de beschermde archeologische Abdijsite van Munsterbilzen.

Het terrein dat een oppervlakte heeft van 14 ha is kadastraal gekend als Bilzen - Afdeling 3, Sectie A, perceel 541a2 en wordt ingenomen door gebouwen, verhardingen en groenzones.

De huidige bodemingreep neemt maar een zeer beperkt gedeelte van het volledige terrein in (ca. 47 m²) en situeert zich - zoals zichtbaar op de kleurenorthofoto van 2016 (*afb. 4*) - ter hoogte van een bloembak ten oosten van de keuken, ten zuidwesten van de kerk. Foto's aangeleverd door *Architectengroep PSK* bevestigen deze situatie (*afb. 5*). Deze bloembak die tot op een diepte van 80 cm onder het maaiveld werd aangelegd, maakte intussen plaats voor een vloerplaat, zoals zichtbaar is op recente foto's aangeleverd door *Architectengroep PSK* (*afb. 6*). Het is deze laatste bodemingreep waarvoor nu een regularisatieaanvraag zal plaatsvinden.

Afb. 4: Kleurenorthofoto met aanduiding van de zone waar de bodemingrepen zullen plaatsvinden (blauw).

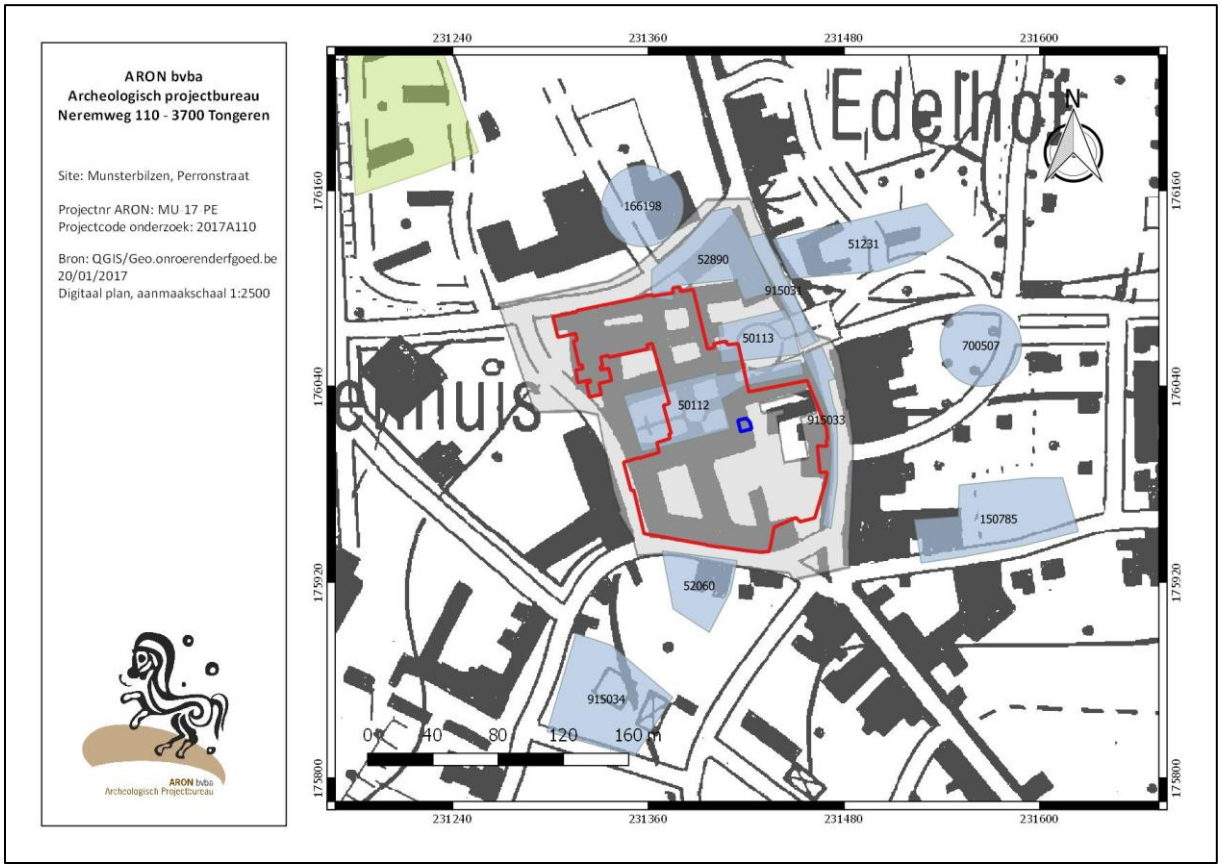

Afb. 5: Foto van het onderzoeksterrein voor de aanleg van de vloerplaat. Foto genomen uit het noordoosten. (Bron: Architectengroep PSK, dd onbekend, 2017A110)

Afb. 6: Foto van het onderzoeksterrein na de aanleg van de vloerplaat en plaatsing van het noodstroomaggregaat (Bron: Architectengroep PSK, dd onbekend, 2017A110).

2.2 Archeologische situering van het onderzoeksgebied

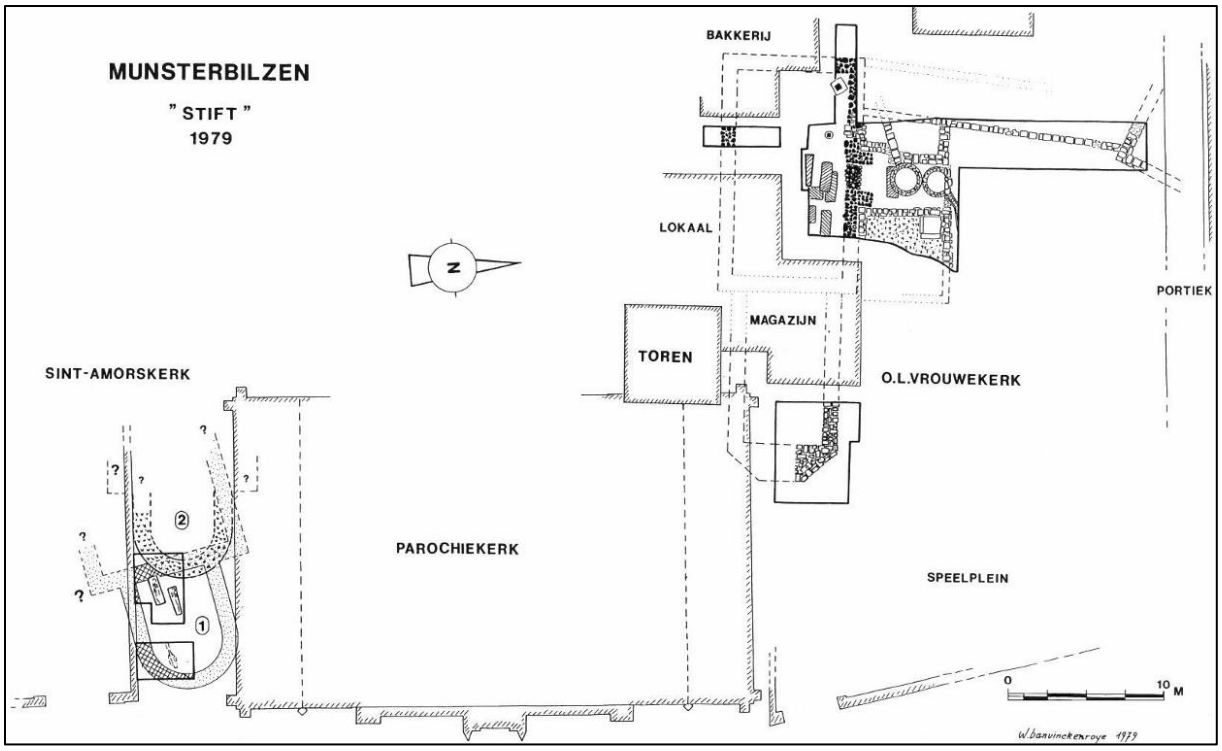
Afb. 7: Detail uit de Centrale Archeologische Inventaris met aanduiding van de omliggende vindplaatsen (lichtblauw), gebeurtenissen (groen), Abdijsite (lichtgrijs), het onderzoeksterrein (rood) en de zone waar de bodemingrepen zullen plaatsvinden (blauw)

Binnen het projectgebied zelf werden reeds verschillende archeologische opgravingen uitgevoerd waarbij vnl. middeleeuwse resten werden aangetroffen. In de onmiddellijke omgeving vonden ook verschillende onderzoeken plaats en zijn dan ook verschillende CAI locaties gekend die dateren vanaf de Romeinse periode, maar vnl. in de middeleeuwen. [10] We beperken ons hier tot een beknopte omschrijving van de CAI locaties gelegen binnen de abdijsite. Vnl. het onderzoek uitgevoerd in 2000 is hier van belang vermits het huidige onderzoeksgebied binnen de toenmalig opgegraven zone valt.

Archeologische opgravingen in 1974 en 1979.

In 1974 vond een archeologisch onderzoek plaats tussen de huidige parochiekerk en de scheidingsmuur van het psychiatrisch instituut door A. Claassen en R. Vanheusden. Er werden toen overblijfselen van 2 verschillende kerkgebouwen en 3 inhumatiegraven aangetroffen (CAI 50112) (*afb. 8*).[11] In 1979 vond een kleinschalig archeologisch onderzoek plaats ten noordwesten van de huidige parochiekerk door *W. Vanvinckenroye* en *R. Vanheusden*. Men trof overblijfselen van de Middeleeuwse Onze-Lieve-Vrouwekerk en zes graven aan. Geschiedkundige bronnen spreken over een stichting van de kerk in 670 (CAI 50113). Bij deze opgravingen werden ook nog restanten van het kloostercomplex aangetroffen.[12]

[10] De Winter N. (2006)
[11] Wesemael E. & De Winter N. (2008), p. 8-9.
Claassen A. & R. Vanheusden 49-61
[12] Vanheusden, R. en W. Vanvinckenroye, (1980).

Afb. 8: Plan van de opgravingen in 1974 (ten zuiden van de huidige kerk) en in 1979 (ten noorden van de huidige kerk.) (Bron: Claassen A. & Vanheusden, R., digitaal plan, dd onbekend, aanmaakschaal onbekend, 2017A110).

Archeologische opgraving in 2000

In 2000 voerde *ARON bvba*, onder begeleiding van het toenmalige *IAP*, gedurende twee weken een noodonderzoek uit ten zuidwesten van de huidige kerk, ter hoogte van de zone van de huidige bodemingreep. Dit onderzoek gebeurde in het kader van de geleidelijke vernieuwing van het gebouwenbestand van het Medisch Centrum (*Afb. 9*). Bij deze werken werd ook de bloembak ter hoogte van de huidige bodemingreep geconstrueerd.[13]

Hieronder volgt een korte beschrijving van de belangrijkste archeologisch sporen die tijdens de opgraving aan het licht kwamen[14]:

Bij het verwijderen van de kelders van de voormalige schrijnwerkerij kwamen aan de oostelijke rand van het terrein een twaalftal oost-west georiënteerde inhumatiegraven (1) aan het licht. Vijf van deze graven liepen verder in het profiel, wat er op wijst dat de oostelijke grens van het grafveld niet bereikt werd. Met uitzondering van één graf bleken de overledenen telkens in een lijkkist in de grafkuil te zijn bijgezet. Van deze lijkkisten zijn enkel een negatief spoor, onder de vorm van een donker gekleurde aflijning, evenals wat nagelresten, bewaard gebleven. De skeletten verkeerden over het algemeen in een slechte tot zeer slechte bewaringstoestand. Opvallend is dat ze slechts bij vier graven in anatomisch verband werden aangetroffen. Het chaotisch voorkomen van de beenderen bij de overige graven leek in sommige gevallen aan een herbegraving te wijten te zijn, in andere gevallen aan een post-depositionele verstoring ten gevolge van de aanleg van een nieuw graf. Bijgaven werden niet aangetroffen.

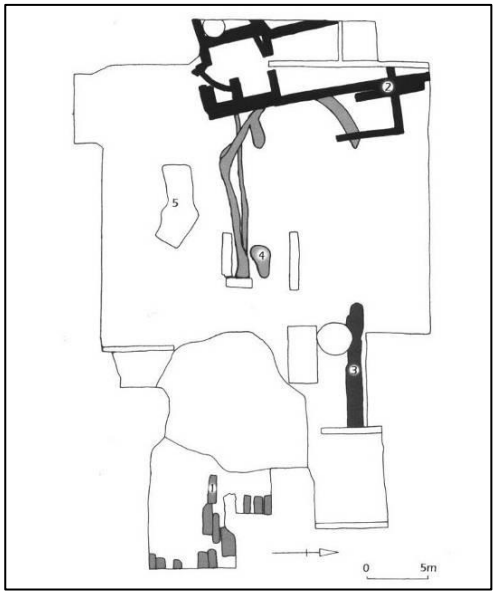
In het westelijk deel van het terrein werd een geheel van muren blootgelegd dat NW-ZO georiënteerd was (2). Dit complex bestond uit twee kelderruimtes die in de lengterichting op mekaar aansloten en gescheiden werden door een mergelstenen tussenwand. Een riolerings- of afwateringsysteem sloot aan op de noordelijke kelderruimte. Het geheel was opgetrokken uit min of meer regelmatig gekapte mergelblokken, gecombineerd met baksteen en enkele stukken natuursteen, allen gevat in een geelgrijze kalkmortel. Opmerkelijk was vooral

[13] Mondelinge communicatie met Architectengroep PSK.
[14] Driesen, P. en E. Wesemael (2002)

de vrij intacte bewaringstoestand van de noordelijke kelder, met zijn bakstenen vloer en de aanzet van een tongewelf.

Langsheen de noordelijke rand van het terrein werden over een afstand van ca. 15 m de resten van een massieve, oost-west georiënteerde muur (3) aangetroffen. Deze muur, die sterk verstoord was door recente graafwerken, was ongeveer 1,40 m breed en opgetrokken uit mergelbrokken, silexknollen en breuksteen die op een onregelmatige wijze in lichtgrijze mortel gevat waren.

Centraal in de bouwput werden enkele greppelsporen opgetekend en gecoupeerd (4). Naast verschillende fragmenten van Romeinse dakpannen werd in de vulling aanzienlijk wat middeleeuws aardewerk aangetroffen.

1. Graven
2. Kelders
3. Muurfundering
4. Greppels en kuilen
5. Recente verstoringen

Afb. 9: Overzicht van de sporen uit het noodonderzoek van 2000 (Bron: Driesen & Wesemael, digitaal plan, dd onbekend, aanmaakschaal onbekend, 2017A110).

Bij een vergelijking van het opgravingsplan met de resultaten van het archeologisch onderzoek uitgevoerd in 1974 en het plan van de gebouwen van het adellijke damesstift door L. *Titeux*, kunnen we het volgende besluiten:

- De twaalf graven vormden waarschijnlijk de oorspronkelijke westelijke begrenzing van het grafveld dat tot de St.-Amorkerk behoorde.
- De muurresten langsheen de noordelijke rand van het terrein zijn mogelijk de funderingen van het gebouw dat op het plan van Titeux als het 'Oud Klooster' omschreven wordt en in het verlengde van de St.-Amorkerk gelegen was.
- Het keldercomplex in het westelijke deel van het terrein kan tot de woning van de dekenes of de kanunikessen gerekend worden. Deze situeerde zich volgens het plan van Titeux ten westen van en haaks op de St.-Amorkerk en het 'Oud Klooster'.

Archeologische begeleiding in 2008[15]

In 2008 werden de sloop- en graafwerken in het Medisch Centrum Sint Jozef te Munsterbilzen in het uiterste noorden van het terrein archeologisch begeleid door ARON bvba (CAI 52890). De voormalige administratie, een gebouw van de oude basisschool en een sanitaire blok werden gesloopt. Ter voorbereiding van de bouw van een nieuwe traphal aan de technische dienst van het instituut werd het voormalige administratieve gebouw gesloopt.

Ter hoogte van de gesloopte administratieve dienst konden geen archeologische sporen en/of vondsten bemerkt worden. Slechts op drie plaatsen kon informatie over het historisch bodemarchief van het projectgebied bekomen worden. Aan de uiterst westelijke zijde van het voormalige schoolgebouw kon van het profiel de alluviale afzetting uit de periode voor het kanaliseren van de Molenbeek afgeleid worden. Ze bevatte grote hoeveelheden ecofacten en artefacten, die uit de volle middeleeuwen dateerden. Tussen de abdissenwoning en de huidige kloostermuur kwam in het zuidprofiel een muur tevoorschijn, opgebouwd uit rechthoekige mergelblokken. Mogelijk ging het om de resten van een steunbeer of de aanzet van een binnenmuur.

[15] Wesemael E. en De Winter N. (2008); Sevenants W., Devroe A. en Vannieuwenhuyze B. (2010): 83.

Bij het slopen van het schoolgebouw en het weghalen van de kelderverdieping werd de overwelfde voormalige loop van de Molenbeek blootgelegd. Op twee plaatsen werd het bakstenen gewelf doorbroken. Op de plaats waar het gewelf onder de huidige kloostermuur verdwijnt was aan de binnenkant van deze muur een toegang tot de overwelfde beek gebouwd. Door middel van een trapje kon afgedaald worden in de tunnel, vermoedelijk voor het nodige onderhoud. Het gewelf was over een grote lengte langsheen de voorgevel van de abdissenwoning te volgen in westelijke richting.[16]

Archeologische opgraving in 2015 door Aron bvba

In 2015 vond naar aanleiding van de geplande nieuwbouw van de technische ruimtes van het Medisch Centrum Sint-Jozef een archeologische opgraving plaats ten oosten van de huidige zone waar bodemingrepen plaatsvinden. Er werden toen muurfragmenten, mogelijk kerkmuren en 49 skeletten aangetroffen behorende tot het oude kerkhof.[17]

Andere CAI locaties binnen de Abdijsite

Andere CAI locaties in de nabije omgeving binnen de Abdijsite zijn o.a. CAI 915033 en 915031 (sporen van de vroege middeleeuwen tot de 20ste eeuw, aangetroffen bij de archeologische opvolging van de werken aan de N730 in 2006) [18] en op de zuidelijke grens CAI 52060 (meisjesschool gebouwd door het Kapittel op vraag van Gravin de Tilly d'Aspremont uit de 18de eeuw).

2.3 Gaafheid van het terrein: gekende verstoringen

Gekende verstoring ter hoogte van het onderzoeksgebied, is de plantenbak (*afb. 3-5*). Deze heeft een oppervlakte van ca. 47 m² en werd tot op een diepte van 80 cm onder het maaiveld aangelegd. Deze plantenbak werd gebouwd in het kader van de realisatie van de nieuwbouw van de keuken van de vzw Medisch Centrum St. Jozef in 2000.

2.4 Onderzoeksvragen

Volgende onderzoeksvraag werd tijdens dit bureauonderzoek behandeld:

Welk doorslaggevend aspect uit de beschrijving van de landschappelijke ligging van het onderzochte gebied, de historische beschrijving, of de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologisch kader leidt tot de opmaak van een archeologienota met beperkte samenstelling en beschrijf dit aspect.

De zone waar bodemingrepen plaatsvinden is gelegen op de voormalige abdijsite van Munsterbilzen maar binnen een zone die in 2000 in het kader van de realisatie van de nieuwbouw van de keuken van de vzw Medisch Centrum St-Jozef reeds archeologisch onderzocht werd. Vervolgens werd op de locatie van de stroomaggregaat, een plantenbak aangelegd die tot 80 cm onder het maaiveld gaat. Er kan dan ook vanuit gegaan worden dat ter hoogte van het onderzoeksgebied geen archeologisch erfgoed meer aanwezig is.

2.5 Datering en interpretatie

Het onderzoeksterrein bevat in zijn geheel resten die toebehoren aan de abdijsite van Munsterbilzen vanaf vermoedelijk de Karolingische periode. Er werden ook Romeinse resten aangetroffen tijdens archeologisch

[16] Wesemael E. en De Winter N. (2009); Sevenants W., Devroe A. en Vannieuwenhuyze B. (2010): 83.
[17] Reygel P. (in opmaak).
[18] De Winter N. (2006).

onderzoek in het verleden. De zone waar de huidige bodemingrepen plaatsvinden, werd reeds opgegraven in 2000 en er werd vervolgens een plantenbak geconstrueerd. Hierdoor is deze zone volledig verstoord waardoor geen archeologische resten meer aanwezig zijn.

3. Samenvatting

De initiatiefnemer plaatste in het kader van een reeds afgeleverde stedenbouwkundige vergunning voor de nieuwbouw van de Technische dienst van de vzw Medisch centrum St-Jozef (Munsterbilzen, deelgemeente Bilzen prov. Limburg) een noodstroomaggregaat. Deze noodstroomaggregaat was bij de initiële bouwaanvraag voorzien in de kelder van het nieuwe gebouw van de technische dienst. Tijdens de uitvoering is deze locatie gewijzigd naar een buitenlocatie (bovengronds) aan de keuken. De vloerplaat is reeds aangelegd en de noodstroomaggregaat met bijhorende mazouttank werd reeds geplaatst. Enkel de schanshorven moeten nog worden aangebracht. Hiervoor zijn geen bodemingrepen meer nodig

Vermits de huidige locatie van de noodstroomaggregaat niet opgenomen was in de initieel aangevraagde bouwvergunning, dient deze nu geregulariseerd te worden.

Uit de confrontatie tussen de toekomstige werken en de bespreking van het onderzochte gebied in zijn archeologische kader bleek dat de toekomstige werken met aantoonbare zekerheid geen verstoring zullen veroorzaken aan archeologische erfgoed vermits er reeds een archeologische opgraving plaatsvond in 2000, waarna een plantenbak geplaatst werd ter hoogte van de zone waar zich nu de stroomaggregaat bevindt. Er is dus met zekerheid geen archeologisch erfgoed meer aanwezig binnen deze zone.

Ondanks de ligging van het terrein op de beschermde archeologische abdijsite van Munsterbilzen, werd bbijgevolg een archeologienota met beperkte samenstelling opgemaakt en wordt dan ook geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Neremweg 110 · B-3700 Tongeren • T +32(0) 12 22 52 50 • F +32(0) 12 77 00 34 • info@aron-online.be • www.aron-online.be